

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ TAKİP RAPORU-Mayıs 2020

Elektronik haberleşme sektöründeki gelişmelerin takip edilmesi amacıyla önemli görülen göstergelerin yer aldığı bu rapor, BTK, TÜİK, BIST gibi kuruluşlar tarafından yayınlanan resmi veriler kullanılarak TELKODER tarafından hazırlanmıştır. BTK Çeyrek raporlarının yayınlanmasının ardından her üç ayda bir yayınlanacaktır.

1- Elektronik Haberleşme Sektörü Büyüklüğü

Son çeyrekte gelirlerde önemli bir değişiklik olmamıştır 😐

2- Elektronik Haberleşme Sektöründe Rekabet

2019 ikinci çeyreğe göre alternatif işletmecilerin Pazar payında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. Bu oran AB'ye göre çok düşüktür 😐

3- Elektronik Haberleşme Sektöründe Şirket Piyasa Değerleri

Son üç ayda şirket piyasa değerlerinde düşüş yaşanmıştır 😞

4- Genişbant Abone Sayısı

Son üç ayda abone sayısında düşüş yaşanmıştır 😞

5- Fiber Uzunlukları

Son üç ayda fiber uzunluklarında önemli bir artış yaşanmamıştır 😐

6- Genişbant Uydu Hizmetleri

Son üç ayda uydu internet abone sayısında artış yaşanmıştır 😊

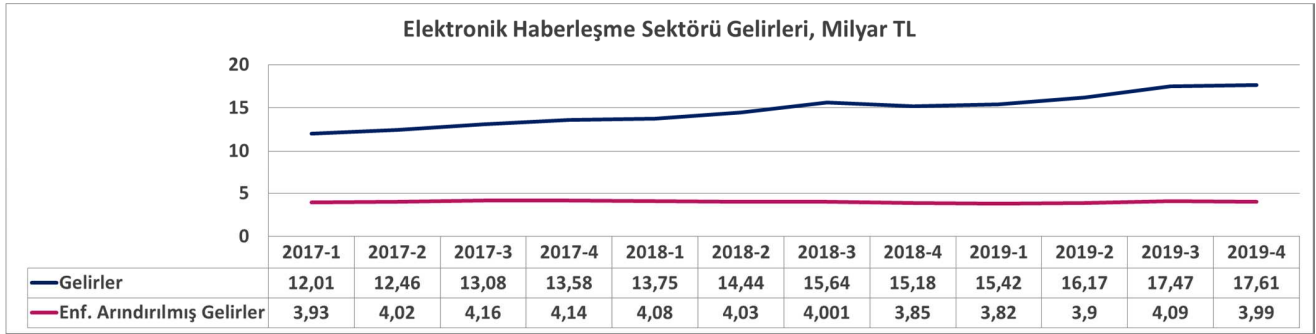
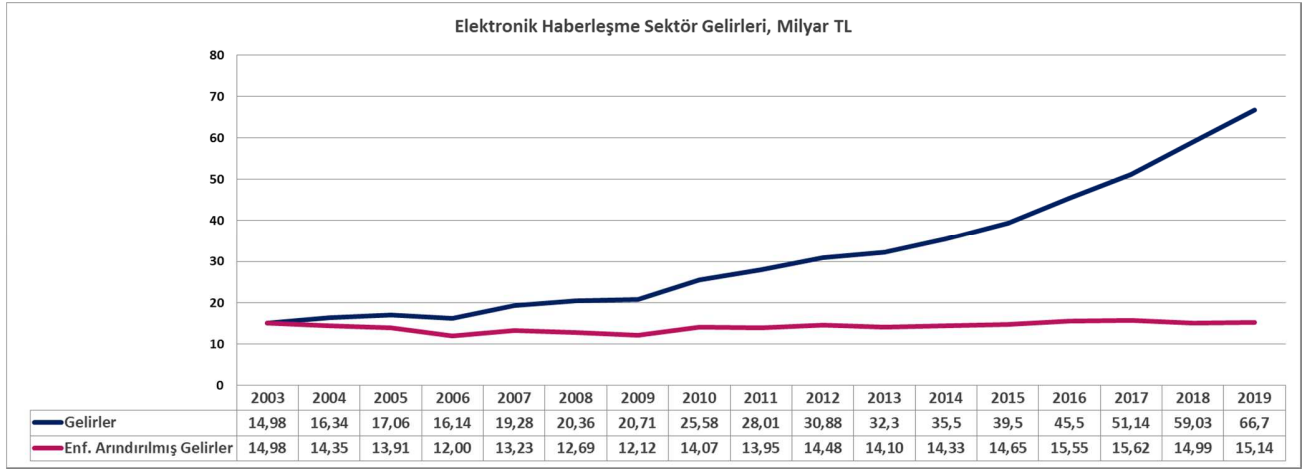
7- Ses Trafiği Dağılımı

Son üç ayda toplam trafik içindeki sabit trafik oranında artış yaşanmıştır 😊

8- Veri Merkezi İşletmeciliği

Son üç ayda veri merkezi işletmeciliği alanında önemli bir gelişme yaşanmamıştır 😐

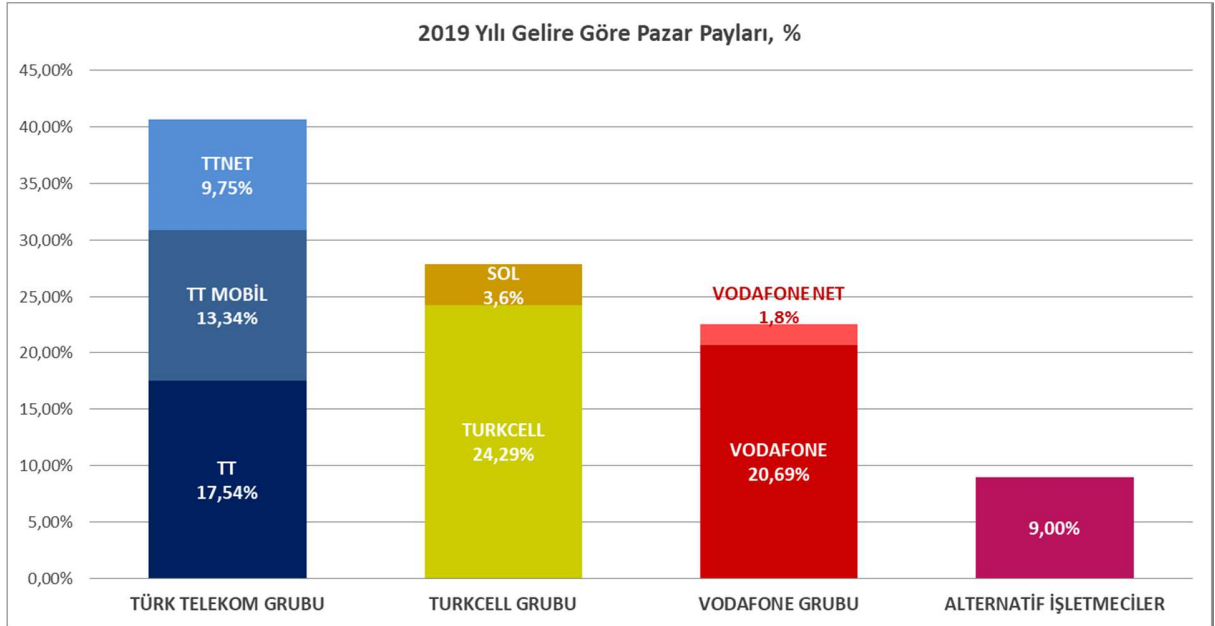
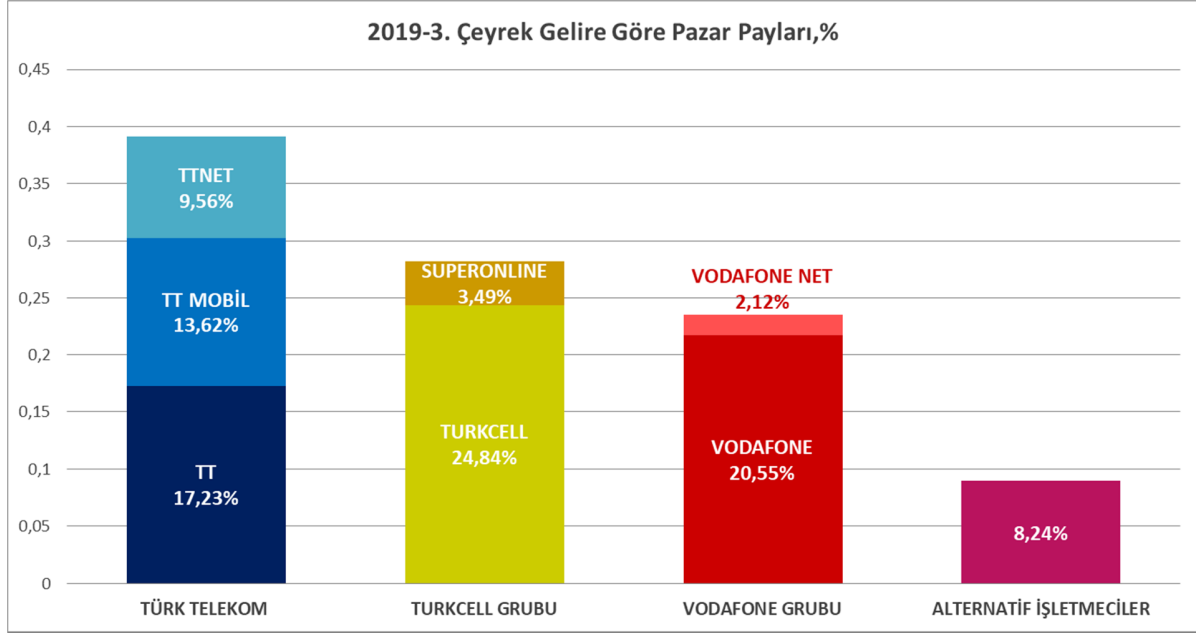
1- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ BÜYÜKLÜĞÜ

Elektronik haberleşme sektörü gelirleri 2003 yılında 14,98 Milyar TL iken 2019 yılı sonu itibariyle 66,7 Milyar TL olarak tespit edilmiştir. Büyüme üzerindeki enflasyon etkisinin ortadan kaldırılması amacı ile TÜİK verileri kullanılarak ve 2003 yılı temel alınarak hesaplanan enflasyondan arındırılmış gelirlere göre ise 2019 yılı sonunda sektör gelirin 15,14 Milyar TL olduğu görülmektedir.

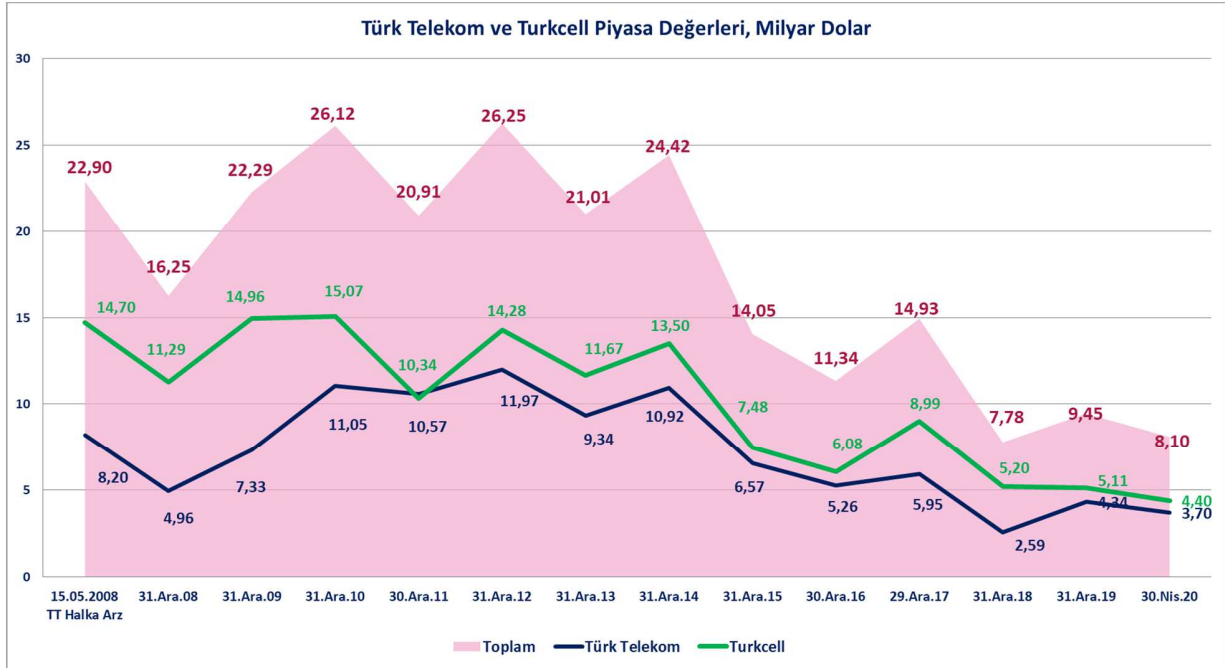
Elektronik haberleşme sektör gelirleri, 2019 dördüncü çeyrek sonunda 17,61 Milyar TL olarak hesaplanmaktadır. Enflasyondan arındırılmış gelirlerde de son çeyrekte düşüş yaşandığı görülmektedir.

2- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE REKABET

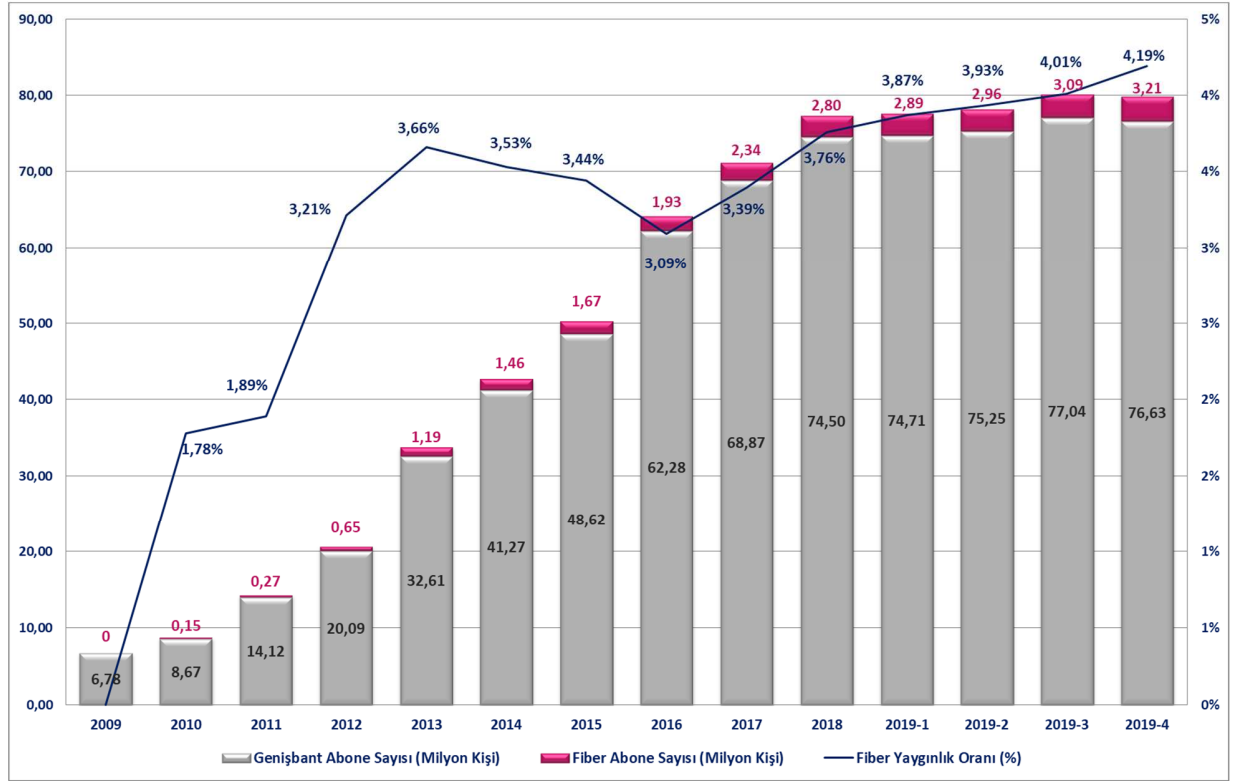
Yukarıdaki grafiklerde, 2002 yılında fiili olarak rekabete açılmış olan elektronik haberleşme sektöründe, sektör oyuncularının gelirlere göre Pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre; 2019 üçüncü çeyrekte pazardaki en büyük üç operatör ve iştirakleri dışında kalan alternatif işletmecilerin Pazar payı %8,24 olarak belirlenmiştir. 2019 yılı sonunda ise bu oran %9'dur. Bu oran AB ile kıyaslandığında çok düşük kalmaktadır.

3- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE PİYASA DEĞERLERİ

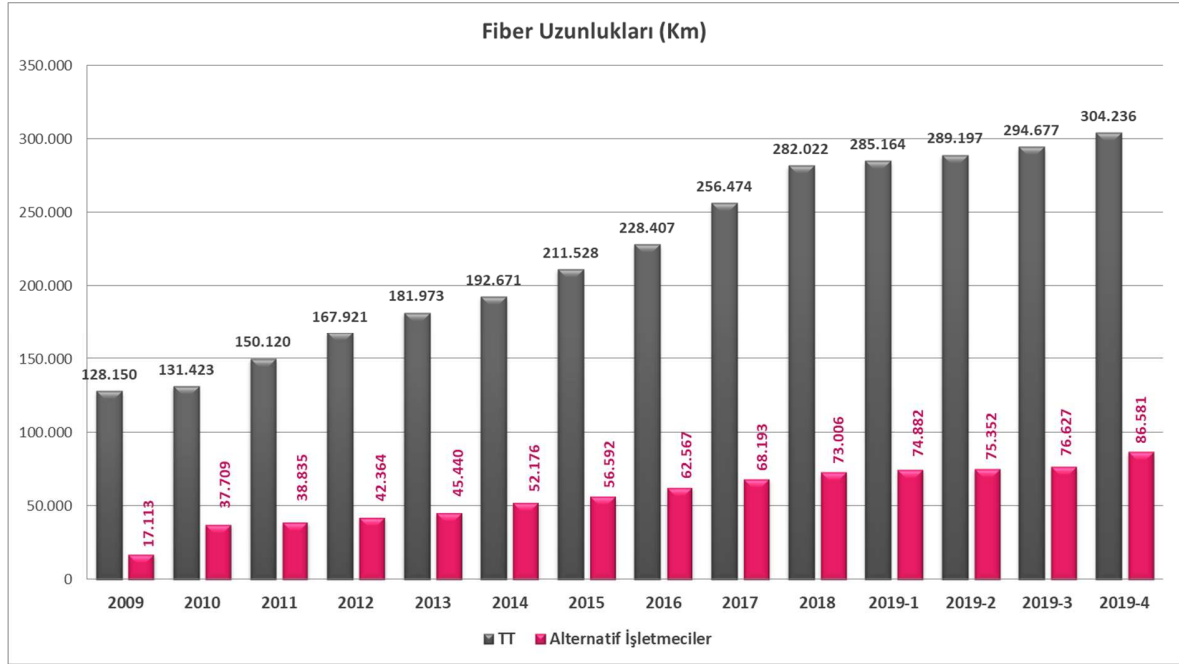
Sektörün yaklaşık %70'ini oluşturan iki şirketin piyasa değerleri incelendiğinde, 2008 yılından bu yana önemli ölçüde düşüş yaşandığı görülmektedir. Buna göre, 15 Mayıs 2008 tarihinde iki şirketin toplam değeri 22,90 Milyar Dolar iken, 31 Aralık 2019 tarihinde toplam değer 9,45 Milyar Dolar'a, 30 Nisan 2020'de ise 8,1 Milyar Dolar'a düşmüştür.

4- GENİŞBANT ABONE SAYISI

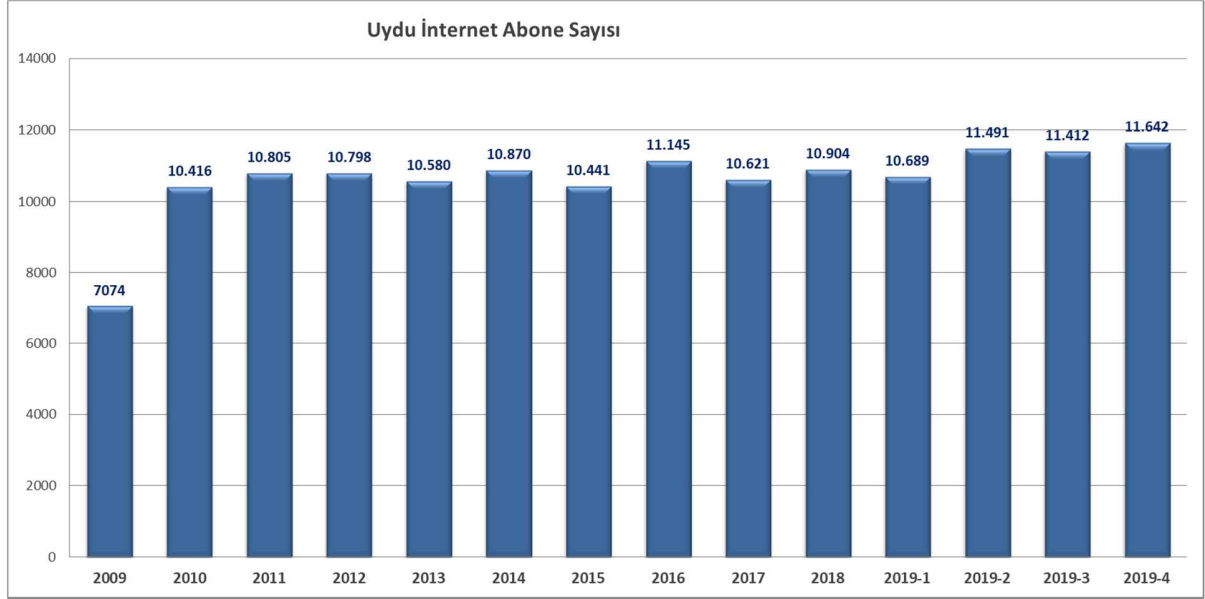
Yukarıdaki grafikte toplam genişbant abone sayısı ve bu sayı içerisinde fiber abone sayısı ve oranı yer almaktadır. Buna göre 2019 üçüncü çeyrek sonunda %4,01 olan fiber abone oranı 2019 dördüncü çeyrek sonunda %4,19 olarak belirlenmiştir.

5- FİBER UZUNLUKLARI

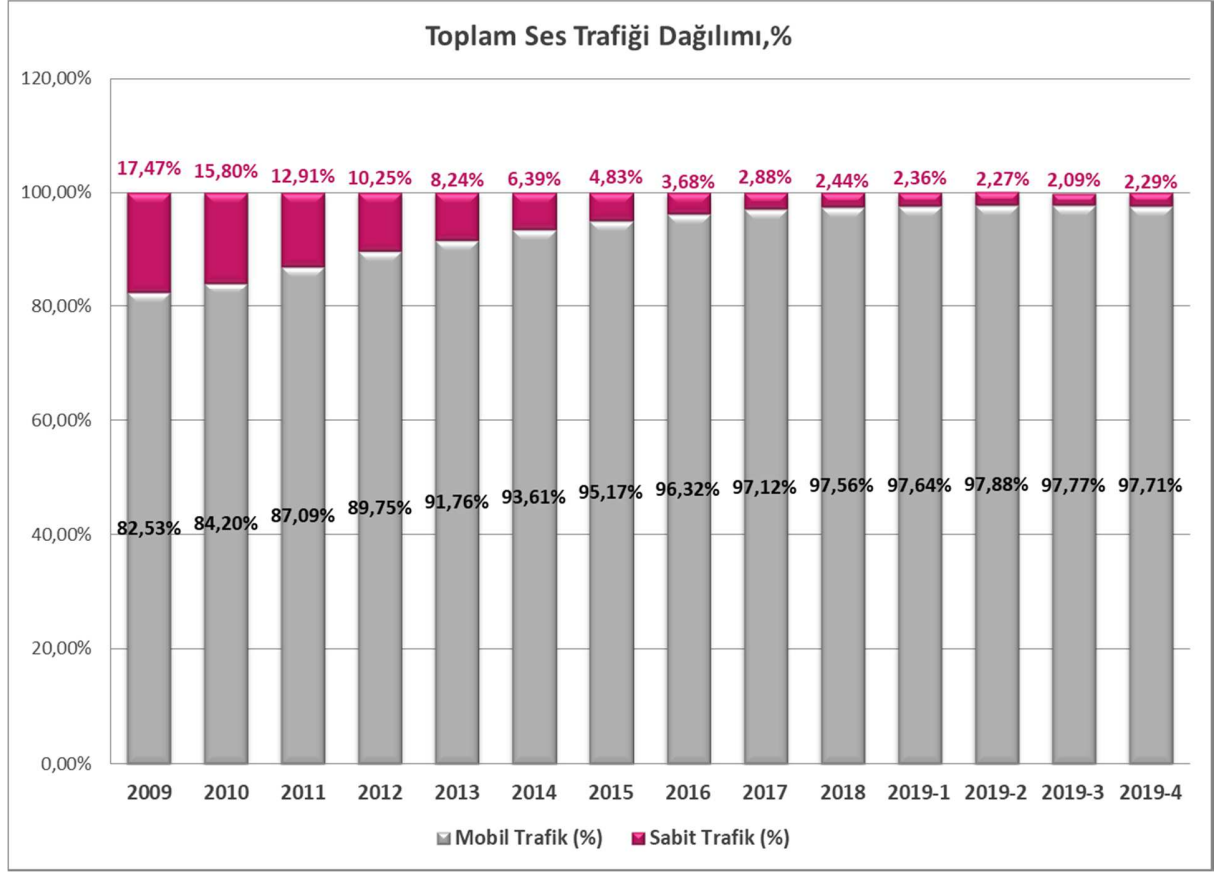
Yukarıdaki grafikte, 2009 yılından bugüne fiber altyapı uzunluklarına yer verilmektedir. Buna göre, 2019 üçüncü çeyrekte 371.304 km olan toplam fiber uzunluğu, 2019 dördüncü çeyrek sonunda 390.817 km olarak belirlenmiştir.

6- GENİŞBANT UYDU HİZMETLERİ

Genişbant hizmetlerinde önemli bir alternatif olan uydu internet hizmetine ilişkin abonelik miktarlarına bakıldığında 2009 yılından bu yana önemli bir gelişme olmadığı ve bugüne kadar 4568 yeni abone kazanımı olduğu görülmektedir. 2019 dördüncü çeyreğinde önemli bir değişiklik olmamıştır.

7- SES TRAFİĞİ DAĞILIMI

Toplam ses trafiği içindeki sabit ses trafiği oranı 2009 yılından bu yana ciddi biçimde düşmüştür. 2009 yılında toplam trafiğin %82,5'i mobil, %17,4'ü sabit ses iken 2019 yılı sonunda sabit ses trafiğinin oranı %2,29'a düşmüştür.

Türkiye'de sabit ses trafiğindeki hızlı düşüşün incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

8- VERİ MERKEZİ İŞLETMECİLİĞİ

Sektördeki ilgili paydaşlarının görüşleri alınarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızca hazırlanan “Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020)” 11.12.2017 tarihli ve 2017/44 sayılı YPK Kararı ile kabul edilmiş ve 21 Aralık 2017 tarihli ve 30277 sayılı Resmi Gazetenin mükerrer sayısında yayımlanmıştır. **Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planında**, Stratejik Amaç 3 başlığı altında yer almakta olan, **17. Madde Veri Merkezlerinin Desteklenmesi** ve **18. Madde Türkiye’de Güçlü İnternet Değişim Nokta (İDN)’ları Oluşturulması** eylem maddeleri incelendiğinde konunun ehemmiyetinin anlaşıldığı görülecektir.

Neler Yapılmalı?

- 1. Veri Merkezlerine, “Cazibe Merkezleri Programı” kapsamında sağlanan destek ve teşvikler kullanılamamaktadır. Bu teşviklerin kullanılabilmesi için bölge (23 il sınırı) ve beyaz alan sınırı (5000 m²) kaldırılmalı ve ülke geneline yaygınlaştırılmalıdır.** Bununla birlikte,
 - 5 yıl süre ile veri merkezi personelin gelir vergisinden %100 muafiyeti,
 - Sıfır maliyetli fiziksel şartlara sahip %100 uyumlu bina/kampüs imkânı,
 - Türkiye dışına satacağı servislerin gelirlerinde %100, Türkiye içerisine satacağı servislerden %50 oranında vergi muafiyeti,
 - Anlaşmalı üniversiteler ve kurumlardan gerekli teknik personelin yetiştirilmesi şartı ile bu personelin maaşlarında %50 oranında devlet desteği sağlanmalıdır (Komşumuz Bulgaristan örneğinde olduğu gibi).
- 2. Veri Merkezi İşletmecilerine özel elektrik tarifi hazırlanmalıdır. Bu tarife en fazla sanayi elektriği tarifesinin yarısı kadar olmalıdır.**
- 3. Veri Merkezlerimizin, dünya standartlarında hizmetler verilebilmesi, yaşamakta oldukları ve onlar ile doğrudan ilişkilendirilemeyecek hukuka aykırılıkların önlenebilmesi için “Veri Merkezi İşletmecisi” tanımı en kısa sürede Kanunlarda yerini almalıdır.**
- 4. Tüm Erişim Sağlayıcıların katılımının zorunlu olacağı birden fazla İnternet Değişim Noktasının kurulması biran önce gerçekleştirilmelidir.**
- 5. Ülkemizde veri merkezlerine fiber hizmet sunan işletmeci sayısı en fazla 3-4’le sınırlı kalmaktadır. Bu rakam Avrupa’da yaklaşık 35, komşumuz Bulgaristan’ın başkenti Sofya’da ise yaklaşık 50’dir. Ayrıca, iki noktası İstanbul içerisinde yer alan bir internet devresinin maliyeti uluslararası devre maliyetlerine göre neredeyse 10 katı pahalıdır. Uluslararası devre fiyatları bu kadar düşükken, ülkemiz içerisinde (Local Loop) devre fiyatlarının bu kadar yüksek olması anlamsızdır. Fiber erişim sağlayıcıların Veri Merkezlerine özel indirimli tarife oluşturmaları zorunlu tutulmalıdır.**